

Rano otkrivanje raka na debelom crijevu

Rak na debelom crijevu (poznat i pod imenom kolorektalni karcinom) najčešći je oblik raka u Australiji (ako se izuzme česta pojava raka kože).

Ova vrsta raka se često može otkriti u ranoj fazi, kada postoji veća mogućnost da se ta bolest izliječi. I vi sami možete preduzeti neke korake da smanjite opasnost od raka na debelom crijevu.

Šta su crijeva?

Crijeva su najduži dio probavnog trakta. Ona se sastoje od dva dijela:

- tankog crijeva, u kojem se vrši absorpcija hrane
- debelog crijeva, u kojem se vrši absorpcija vode i soli.

Debelo crijevo se sastoji od dva dijela - crijeva i rektuma.

Šta je rak na debelom crijevu?

Rak na debelom crijevu je kancerogena izraslina koja se obično počinje razvijati u sluznici debelog crijeva. Rak može rasti dugo na tom mjestu prije nego što se počne širiti na druge dijelove organizma (pređe u metastaze).

Zbog toga se i kaže da što se prije otkrije rak na debelom crijevu, veća je mogućnost izlječenja. Ako se rak otkrije u ranoj fazi, mogućnost izlječenja je 90%.

Koliko je čest rak na debelom crijevu?

Rak na debelom crijevu je načešća vrsta raka kod muškaraca i žena u Viktoriji. Više od 3.000 ljudi oboli od raka na debelom crijevu svake godine.

Ko je u opasnosti od dobivanja raka na debelom crijevu?

Rak na debelom crijevu može nastati u bilo

kojim godinama života, ali veća je opasnost ako ste prešli 50 godina.

Opasnost od raka na debelom crijevu je također veća:

- ako je rak na debelom crijevu čest u vašoj porodici
- ako imate ili ste imali jaku upalu u crijevima (ulcerativni kolitis ili Crohnov kolitis) koja traje ili je trajala duže od osam godina

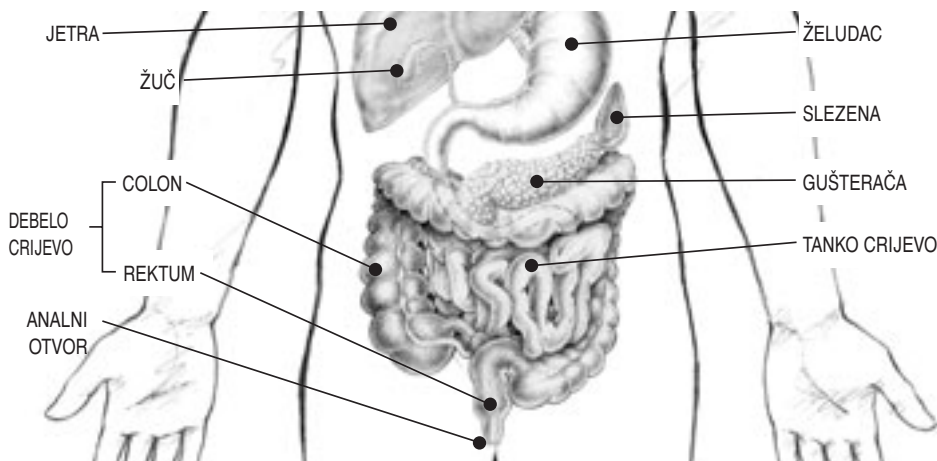
Ako se nešto od ovoga odnosi na vas, porazgovarajte s doktorom u vezi toga kolika vama prijeti opasnost da dobijete rak na debelom crijevu.

Simptomi raka na debelom crijevu

Rak na debelom crijevu nema uvijek simptoma, ali obavezno otidite doktoru ako primijetite ijednu od sljedećih pojava:

- krvarenje iz analnog otvora ili bilo kakav znak krvarenja nakon stolice
- trajniju promjenu funkcioniranja crijeva: na primjer, mekana ili češća stolica, jači zatvor i/ili češća potreba odlaska u zahod nego inače
- osjećaj da se crijeva potpuno ne prazne
- neobjašnjivi umor, slabost ili zadihanost. Ti simptomi mogu nastati zbog anemije do koje dolazi zbog manjka željeza. Ta vrsta anemije može nastati zbog raka na debelom crijevu
- bolovi u truhu
- mršanje iz neobjašnjivih razloga.

PROBAVNI TRAKT

► Bosnian

Finding Bowel Cancer Early

Informativna linija o raku:

- **Bosanski**
9209 0169
- **Engleski**
13 11 20

Proudly sponsored by

ExxonMobil

1 Rathdowne Street
Carlton Vic 3053
Australia
Telephone: 61 (0)3 9635 5000
Facsimile: 61 (0)3 9635 5270
enquiries@cancervic.org.au
www.cancervic.org.au

August 2004

Rano otkrivanje raka na debelom crijevu

Ljudi koji su stariji od četrdeset godina moraju obratiti pažnju na znakove koji upozoravaju na mogućnost raka na debelom crijevu. Ako imate neki od gore navedenih simptoma, otidite kod doktora koji će vas uputiti na pretrage da se to ispita. Obično je u pitanju nešto što se lako može objasniti, ali ako se radi o raku na debelom crijevu, bolje je da se on što prije otkrije.

Sistematsko ispitivanje za otkrivanje raka crijeva

Sistematsko ispitivanje za otkrivanje raka crijeva je testiranje koje se vrši kod ljudi koji nemaju nikakvih simptoma raka na debelom crijevu. Ispitivanje stolice da bi se utvrdilo ima li znakova krvi (faecal occult blood test) (FOBT) se preporučuje zdravim ljudima iznad 50 godina starosti.

Ispitivanje ima li krvi u stolici (Faecal occult blood test) (FOBT)

FOBT je jednostavno ispitivanje koje se koristi za rano otkrivanje raka na debelom crijevu. Za ovo ispitivanje se uzimaju mali uzorci iz dvije ili tri stolice uz pomoć pripremljenog kompleta za uzimanje uzorka stolice. Uzorci se uzimaju kod kuće i potom šalju u laboratorij na ispitivanje.

FOBT se koristi da se ispita ima li manjih tragova krvi u stolici (krvi koja se ne vidi prostim okom). Krv u stolici može biti izazvana polipom (izraslinom u crijevu koja se može pretvoriti u rak) ili rakom crijeva koji krvari. Ako se pronađe krv u stolici, trebat će se obaviti dodatne pretrage da bi se utvrdilo šta izaziva krvarenje.

Zapamtite, rak debelog crijeva se liječi u velikom postotku (90%), ako se otkrije u ranoj fazi. Polipi otkriveni FOBT pretragom se mogu odstraniti prije nego što postanu kancerogeni.

Gdje mogu napraviti FOBT pretrage?

Muškarci i žene iznad 50 godina starosti trebaju svake dvije godine uraditi FOBT pretrage kod svog doktora.

Za dodatne informacije možete nazvati Cancer Helpline na broj telefona 13 11 20.

Smanjivanje opasnosti od dobivanja raka na debelom crijevu

Možete pomoći da se smanji opasnost od dobivanja raka crijeva na sljedeće načine:

- zdravom ishranom u kojoj ima puno povrća i voća i samo malih količina masnoća životinjskog porijekla
- održavanjem zdrave tjelesne težine
- redovnom fizičkom aktivnošću
- nepušenjem.

Ako se pridržavate ovih savjeta ne znači da nikada nećete dobiti rak na debelom crijevu, ali možete smanjiti opasnost i imati od svega toga i druge zdravstvene koristi.

► *Bosnian*

Finding Bowel Cancer Early

Informativna linija o raku:

- **Bosanski**
9209 0169
- **Engleski**
13 11 20

Proudly sponsored by

ExxonMobil

1 Rathdowne Street
Carlton Vic 3053
Australia
Telephone: 61 (0)3 9635 5000
Facsimile: 61 (0)3 9635 5270
enquiries@cancervic.org.au
www.cancervic.org.au

August 2004